

Farsund
kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2026-2038

Høringsforslag 24.09.2026

Innhold

Innledning	2
Utviklingstrekk og utfordringer	3
Visjon og satsingsområder.....	5
Levekår – det gode liv i Farsund	6
Næringskommunen – fristende og nyskapende.....	8
Kommunens organisasjon og virksomhet	9
Overordna arealstrategier	11

Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Her ses samfunnsutviklingen og kommunens virksomhet i sammenheng og i et langsiktig perspektiv. Med utgangspunkt i dagens situasjon og utfordringsbilde beskriver planen en ønsket utvikling frem mot år 2038. Planens mål og strategier danner grunnlag for arbeidet med handlingsdel og økonomiplan og for kommunens øvrige planlegging herunder arealplanleggingen.

Utarbeidelse av revisjonen har fulgt prosessen som er satt i planprogrammet vedtatt av kommunestyret 18.06.2026.

Det er gjennomført et arbeidsverksted med utvidet Formannskap hvor gruppeledere fra de partiene som ikke er representert i Formannskapet deltok. Videre har det vært gjennomført en workshop med kommunens 3 råd.

Strategier merket med ❤️ er «ungdommens favoritter». Dette er de strategiene som ungdomsrådet i Farsund har vurdert som de viktigste.

Kommuneplanens samfunnsdel er utarbeidet med utgangspunkt i plan- og bygningsloven, nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging og relevante regionale planer og strategier for Agder. FNs bærekraftsmål er lagt til grunn for planarbeidet og kommer til uttrykk gjennom planens mål og strategier for blant annet levekår, næringsutvikling, klima, beredskap og arealforvaltning.

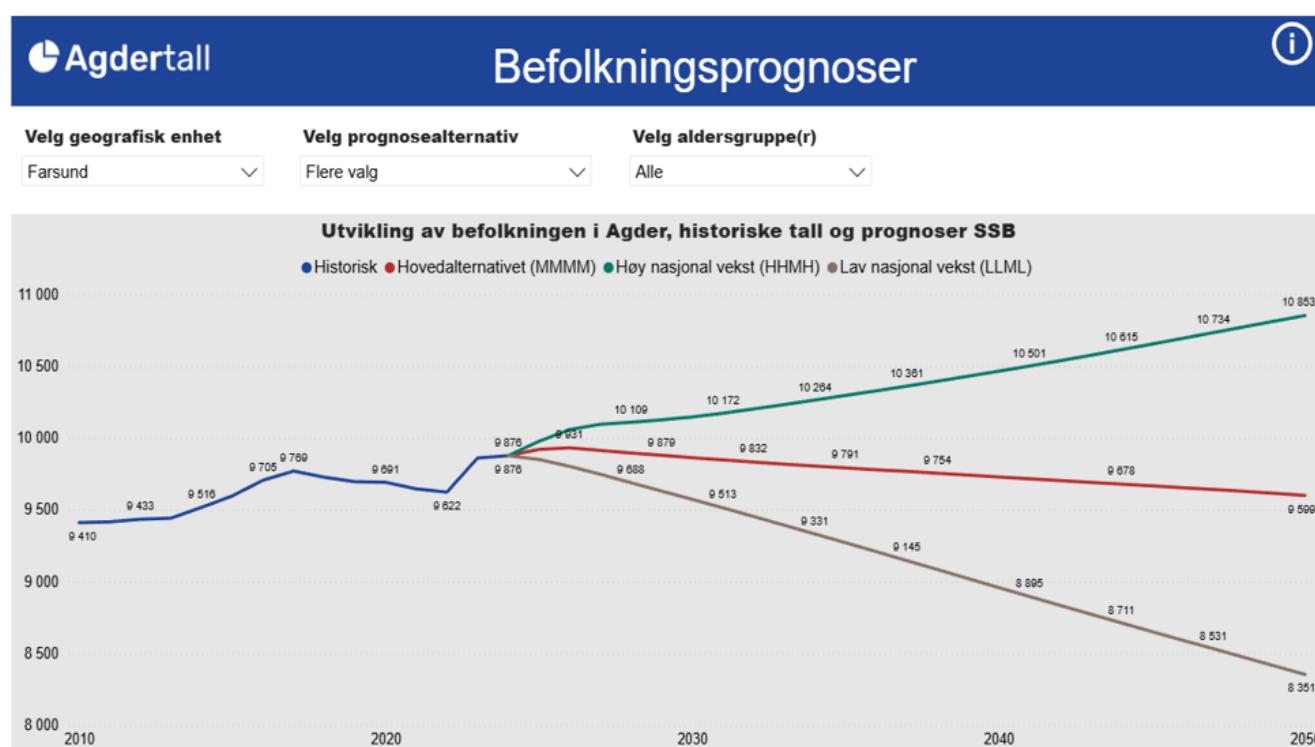

Utviklingstrekk og utfordringer

Farsund står overfor betydelige demografiske, sosiale, økonomiske og miljømessige endringer i årene framover. Kommunen har sterke kvaliteter gjennom natur, kultur, næringsliv og lokalsamfunn, men utviklingen viser også utfordringer som krever langsiktig og målrettet innsats.

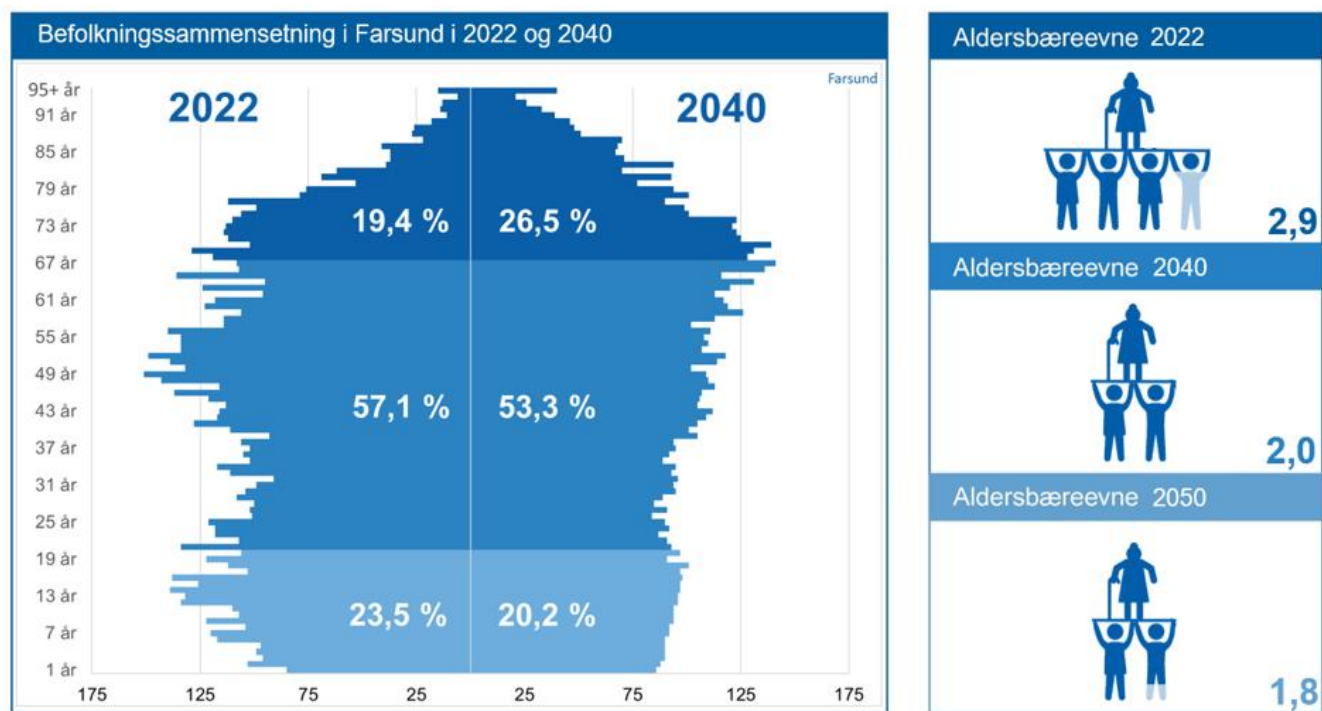
Befolkningsutviklingen er den mest grunnleggende utfordringen. Folketallet har vært relativt stabilt over tid, men framskrivningene viser at befolkningen på sikt kan stagnere eller bli redusert. Samtidig forventes en betydelig økning i antall eldre og en nedgang i andelen innbyggere i arbeidsfør alder. For å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling må Farsund lykkes med å beholde og tiltrekke unge mennesker, barnefamilier og kompetent arbeidskraft.

Figur 1 Framskriving av folketallet til 2050 (høy, middels og lav vekst) (Agdertall.no)

Folkehelse- og levekårsutfordringene handler blant annet om utenforskap, ensomhet, fysisk inaktivitet og lavere utdanningsnivå enn fylket og landet for øvrig. Gode oppvekstvilkår, tidlig innsats og høy deltakelse i arbeid og samfunnsliv blir viktige virkemidler for å sikre god livskvalitet og redusere framtidige omsorgsbehov.

Samtidig vil aldersbæreevnen bli betydelig svekket. Det blir færre yrkesaktive per eldre innbygger, noe som vil øke presset på kommunale tjenester og forsterke behovet for rekruttering av arbeidskraft

Figur 2 Befolkningssammensetning og aldersbæreevne for Farsund (Agdertall.no)

Et konkurransedyktig næringsliv er avgjørende for kommunens attraktivitet og framtidige utvikling. Farsund har sterke næringsmiljøer innen industri, havnerelatert virksomhet, landbruk, reiseliv og marine næringer. Samtidig viser utviklingen behov for flere private arbeidsplasser, tilgang på kompetanse, næringsarealer og infrastruktur. Verdiskaping og arbeidsplasser er viktige for å opprettholde bosetting, tiltrekke nye innbyggere og sikre framtidig velferd.

Klimaendringer og arealforvaltning vil få økende betydning i årene som kommer. Økt nedbør, overvann, havnivåstigning og behov for klimatilpasning stiller nye krav til planlegging og infrastruktur. Samtidig må kommunen balansere behovet for vekst og utvikling med hensynet til jordvern, naturmangfold, kulturmiljø og attraktive bo- og nærmiljøer. En helhetlig og bærekraftig arealforvaltning blir derfor et sentralt virkemiddel for framtidig samfunnsutvikling.

Visjon og satsingsområder

Planerevisjonen er en videreføring av planen fra 2018. Visjon og satsingsområder er beholdt uendret slik som vist nedenfor.

Visjonen: **Fristende, nyskapende – best på natur og det gode liv!** peker fremover og uttrykker et ønske om at Farsund skal være innovativ og kontinuerlig på jakt etter bedre løsninger på de utfordringer kommunen til enhver tid står overfor. Den inkluderer alle innbyggere og uttrykker respekt for vårt rike naturmangfold.

Fristende, nyskapende beskriver et kommunesamfunn som ser framover, er åpen for nye ideer og løsninger, men som også evner å utnytte sin historie, erfaring og identitet i jakten på vekst og utvikling.

Best på natur og det gode liv beskriver et kommunesamfunn som tar klimautfordringen på alvor, er seg bevisst sitt unike naturmangfold og har god balanse mellom bruk og vern av naturressursene. Det gode liv i Farsund gir uttrykk for et mangfoldig kommunesamfunn som tar grep om levekårs- og likestillingsutfordringen, og som er attraktiv for ny kompetanse og tilflyttere.

Hovedtemaer:	Levekår	Attraktiv bokommune	Attraktiv næringskommune
Gjennomgående temaer:			
Folkehelse			
Likestilling			
Klima og miljø			

Satsingsområdene

Til grunn for arbeidet med satsingsområdene ble det valgt 3 hovedtemaer og 3 gjennomgående temaer slik som vist ovenfor.

Arbeidet med satsingsområdene ble knyttet opp mot visjonen:

Fristende, nyskapende – best på natur og det gode liv!

Satsingsområdene levekår og attraktiv bokommune ble i løpet av målformuleringsprosessen slått sammen til ett satsingsområde:

Levekår – Det gode liv i Farsund

Målgruppen er kommunens innbyggere og potensielle innflyttere.

Satsingsområdet er både problem- og mulighetsorientert.

Det andre satsingsområdet ble endret til:

Næringskommunen – Fristende og nyskapende

Målgruppen er eksisterende næringsliv og potensielle nyetablerere.

Satsingsområdet er mulighetsorientert.

For hvert av satsingsområdene er det formulert langsiktige mål som beskriver en ønsket utvikling (slik vil vi ha det), og strategier som beskriver fremgangsmåter for å nå målet (slik skal vi nå målene). Målene og strategiene følges opp i kommunens økonomiplan med handlingsdel. Handlingsdelen konkretiserer hvordan målene skal nås, og hvordan strategiene skal følges opp. Økonomiplanen viser hvordan tiltakene og strategiene kan gjennomføres innenfor kommunens økonomiske rammer.

Levekår – det gode liv i Farsund

♥ - Symbol på de strategier ungdomsrådet prioriterte som viktigst

Hovedmål:

En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.

Delmål (slik vil vi ha det):	Strategier (slik skal vi nå målene):
L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	1. Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering, universell utforming og medvirkning fra alle innbyggere ♥ 2. God tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling 3. Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet ♥ 4. Legge til rette for gode og varierte botilbud 5. Legge prinsippene i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) til grunn for kommunens planlegging, tjenesteutvikling og medvirkning
L2: Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	1. Fremme egenmestring – ved aktivt å bygge opp under den enkeltes ressurser og muligheter til egenomsorg ♥ 2. Utvikle en bevisst sosial boligpolitikk 3. Redusere levekårsutfordringer ♥ 4. Satse på innovasjon og velferdsteknologi innen helse og omsorgstjenestene 5. Legge til rette for gode aktivitetstilbud og møteplasser der frivillige kan medvirke og være en ressurs
L3: Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	1. Samarbeide om god tilgjengelighet gjennom vei, kollektivtransport og digitale løsninger ♥ 2. Samarbeide om trygghet i hverdagen blant annet knyttet til sykehustilbud, politi 3. Bidra til gode utdanningstilbud også ut over videregående opplæring, annet gjennom Lister kompetanse 4. Utvikle kommunens sentra – med grønne lommer, gode møteplasser, handel, kultur - og fritidstilbud som legger til rette for fysisk aktivitet 5. Tilrettelegge for bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen ♥ 6. Bruke natur og kulturverdier som grunnlag for å utvikle attraksjoner for fastboende og besøkende 7. Legge til rette for ett attraktive tomte- og boligtilbud
L4: I Farsund deltar barn og unge aktivt i politiske prosesser	1. Videreutvikle ungdomsrådets rolle 2. Ta i bruk nye arenaer for medvirkning 3. Fremme engasjement gjennom opplæring i lokal politikk og samfunnsutvikling

L5: Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	1. Barn og unge møter trygge voksne som legger til rette for lek, læring, mestring, mangfold og inkludering i barnehager, skoler og SFO 2. Sikre at alle barn og elever utvikler gode grunnleggende ferdigheter og god sosial kompetanse 3. Forebygging, tidlig innsats, gode overganger og rett hjelp til rett tid 4. Fremme god fysisk og psykisk helse blant barn og unge 5. Legge til rette for at barn og unge har tilgang til fritidsaktiviteter og møteplasser 6. Sikre trygg ferdsel for barn og unge 7. Opprettholde full barnehagedekning og likeverdig tilgang 8. Bidra til et systematisk rusforebyggende arbeid 9. Motvirke frafall i skolen gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid ❤️ 10. Styrke det tverrfaglige samarbeidet og samarbeidet med hjemmet 11. Utvikle kompetent og tydelig ledelse i barnehage og skole 12. Sikre tilstrekkelig tilgang på lærlingeplasser ❤️
L6: Farsund har et rikt kultur- og friluftstilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta	1. Fremme deltakelse i kultur- og idrettslivet 2. Legge til rette for gode arenaer for kunst- og kulturformidling 3. Legge til rette for gode og varierte muligheter for utøvelse av idrett og friluftsliv ❤️ 4. Styrke Frivillighetssentralens og BUAs arbeid for kultur- og friluftsliv i kommunen 5. Delta i lokalt og regionalt samarbeid for å tilrettelegge for kultur- og friluftsliv på tvers av kommunegrenser
L7: Farsund tar en sterk posisjon i det grønne skiftet, og utvikler et robust, naturvennlig og fremtidsrettet samfunn	1. Legge til rette for reduksjon av klimagassutslippene fra Farsundsamfunnet, og redusere utslippene fra kommunens egen virksomhet 2. Medvirke til en langsiktig og helhetlig planlegging av energiforsyningen slik at Farsundsamfunnet til enhver tid har tilstrekkelig og stabil tilgang på energi 3. Legge til rette for naturvennlig energiproduksjon og en koordinert nettutvikling gjennom arealplanlegging og tidlig avklaring av traséer

Næringskommunen – fristende og nyskapende

Hovedmål:

Et næringsliv som tilbyr fremtidsrettede og inkluderende arbeidsplasser

Delmål (slik vil vi ha det):	Strategier (slik skal vi nå målene):
N1: Farsund har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet	1. Ha en oppdatert og fremtidsrettet næringsplan eller næringsstrategi-, og planavklarte næringsarealer ♥ 2. Ha høy kompetanse og evne til å nyttiggjøre seg virkemiddelapparatet 3. God infrastruktur på land og sjø (farled) og konkurransedyktige havner 4. Støtte opp under arbeidet for videre-utviklingen av området til tidligere Lista flyplass 5. Legge til rette for en attraktiv bokommune 6. Legge til rette for omstilling og nyetableringer i kommunen
N2: Farsund er en av fylkets største jordbrukskommuner, med et bærekraftig og innovativt landbruk	1. Bærekraftig forvaltning av dyrka mark 2. Utnytte det gunstigste klima for allsidig skogproduksjon 3. Synliggjøre Farsunds posisjon som en av fylkets største jordbrukskommuner med vekt på matberedskap 4. Legge til rette for bruk av kulturlandskapet som ressurs for opplevelse, reiseliv og landbruk 5. Stimulere til produksjon og bruk av kortreist mat
N3: Farsund er ledende innen blå vekst	1. Videreføre en bærekraftig forvaltning av sjøområdene ♥ 2. Legge til rette for videreutvikling av eksisterende virksomheter og etableringer innenfor akvakultur både på land og i sjø
N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier	1. Ha en god dialog med regional og nasjonal forvaltning om sambruk av verneområdene 2. Legge til rette for samarbeide på tvers av ulike næringer om opplevelsesbaserte reiselivsprodukter 3. Arbeide for at Farsund inngår i den nasjonale merkeordningen «Bærekraftig reisemål»
N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen	1. Videreutvikle samarbeidet med institusjoner som har kompetanse innen Farsunds særegne kultur- og naturhistorie
N6: Farsund er anerkjent for sin ledende og omstillingsdyktige prosessindustri	1. Profilere og løfte fram kompetansemiljøene innenfor dagens industri 2. Øke innbyggernes kunnskap om de lokale kompetansemiljøene
N7: Opprettholde dagens kompetanse og tilrettelegge for ny	1. Tilrettelegge for ett tett samarbeid med utdanningsinstitusjoner og industrien 2. Tilrettelegge for gode og tilpassede utdanningsmiljøer 3. Være en pådriver for flere lærlingplasser

N8: Farsund arbeider aktivt for å utnytte muligheter knyttet til Norges totalforsvarsevne

1. Utforske mulighetene for vertlandsstøtte og løsninger for kombinert militær og sivil bruk, såkalt «dual use»

Kommunens organisasjon og virksomhet

Omdømme handler om hvordan kommunen oppfattes av omgivelsene. Et godt omdømme styrker relasjonen til innbyggerne, ansatte, næringslivet og samarbeidspartnere, og bidrar til å fremme kommunens attraktivitet og konkurranseevne.

Kommunikasjon og innbyggerdialog

God kommunikasjon skaper tillit og engasjement. Kommunen ønsker å involvere innbyggerne i utviklingen av lokalsamfunnet-, og sikre at de har tilgang til relevant og korrekt informasjon. Dette gir grunnlag for gode forventningsavklaringer, reell medvirkning og økt forståelse for kommunens prioriteringer og beslutninger.

Bærekraftig kommuneøkonomi

En sunn kommuneøkonomi gir handlingsrom til å møte innstramminger og uforutsette hendelser uten at det går vesentlig utover tjenestetilbudet. En svak kommuneøkonomi kan føre til redusert handlingsrom, lavere investeringsevne og svekket omdømme.

Arbeidsgiverstrategi

Ansatte er kommunens viktigste ressurs. Arbeidsgiverstrategien skal bidra til å utvikle en attraktiv organisasjon gjennom vektlegging av kommunens verdigrunnlag, god ledelse og en sterk heltidskultur. Dette er sentrale forutsetninger for å nå målene i kommuneplanen og sikre gode tjenester til innbyggerne.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har et betydelig ansvar for innbyggernes sikkerhet og samarbeider med andre sentrale beredskapsaktører. Det er et overordnet mål å forebygge uønskede hendelser gjennom systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Når kriser og uønskede hendelser oppstår, skal kommunen ha en effektiv kriseledelse som ivaretar liv og helse, sikrer kommunal drift og beskytter miljø og materielle verdier.

Nasjonale krav og forventninger til kommunenes beredskapsarbeid er økende. Kommunen må derfor kontinuerlig videreutvikle sine planer, rutiner og sin kompetanse på området. Gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser identifiseres både forebyggende og skadebegrensende tiltak som styrker kommunens evne til å håndtere framtidige utfordringer.

Hovedmål:

Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurranseevne

Delmål (slik vil vi ha det):	Strategier (slik skal vi nå målene):
K1: Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning	1. Tydelig formidling og klart språk
K2: Farsund har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	1. Sikre tydelige sammenhenger mellom styringsdokumentene og et langsiktig perspektiv i arbeidet med kommuneplaner, økonomiplaner og årsbudsjettene 2. Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk i forhold til behov på kort og lang sikt 3. Styrke inntektsgrunnlaget gjennom å legge til rette for vekst og verdiskapning samt god formuesforvaltning
K3: Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.	1. Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet 2. Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse. 3. Fremme virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag. 4. Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse
K4: Farsund har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser	1. Prioritere forebygging på alle nivåer i organisasjonen 2. Prioritere kompetansetiltak om beredskap på alle nivåer i organisasjonen 3. Sikre felles situasjonsforståelse for utfordringsbildet kommunen står overfor 4. Forsterke internkontrollen for beredskapsplaner, risikoanalyser og beredskapsrutiner 5. Benytte eksisterende samarbeidsarenaer på en effektiv måte, både internt og eksternt 6. Delta aktivt i nye samarbeidsarenaer som styrker kommunens kunnskap og yteevne i beredskap 7. Integrere klimatilpasning i all planlegging

Overordna arealstrategier

Samfunnsdelens satsingsområder med mål og strategier beskriver ønsket utvikling for Farsundsamfunnet. Denne utviklingen legger samtidig føringer for framtidig arealbruk. Arealstrategiene gir overordna og langsiktige rammer for hvordan kommunens arealer skal brukes, forvaltes og utvikles.

Det meste av bosettingen, næringsaktivitet og infrastruktur er konsentrert i et belte fra Vestbygda til Farsund by slik som vist i kartet nedenfor. Farsund er en av fylkets største jordbrukskommuner, og de store sammenhengende jordbruksarealene ligger i dette beltet, disse arealene er en viktig ressurs for kommunen.

Hensynet til jordvern, et bærekraftig landbruk og omstillingen til lavutslippssamfunnet tilsier at framtidig utbygging i hovedsak bør skje gjennom fortetting og videreutvikling av eksisterende sentra og tettsteder. Dette vil bidra til å redusere nedbyggingen av landbruksarealer, begrense transportbehovet og legge til rette for mer bærekraftige lokalsamfunn.

Arealplanleggingen skal bidra til å styrke Farsund som en attraktiv bo- og næringskommune ved å bygge videre på kommunens naturgitte fortrinn, historiske bymiljø, havner, næringsliv og attraktive lokalsamfunn.

Arealstrategier:

- Utvikle attraktive og bærekraftige sentra og tettsteder gjennom tilrettelegging for næringsutvikling, varierte botilbud og fortetting med kvalitet.
- Utnytte naturgitte fortrinn i strandsonen til vern, næringsvirksomhet, bolig- og fritidsbebyggelse som bidrar til en god samfunnsutvikling.
- Videreutvikle havneområdene og legge til rette for ny sjønær næring.
- Sikre tilstrekkelige og attraktive arealer for eksisterende og ny næringsvirksomhet, inkludert tilrettelegge for industrielle symbioser.
- Fremme helse, miljø og samfunnssikkerhet og ivareta klimahensyn.
- Ta vare på naturmangfoldet, landbruksressursene, kultur landskapet og kulturmiljøet
- Sikre og videreutvikle viktig grønnstruktur og rekreasjons område.
- Videreutvikle sentrene som attraktive møteplasser for handel, service, kultur og aktivitet, og ivareta Farsunds særpreg som historisk sørlandsby.
- Utvikle et areal- og transportmønster som reduserer transportbehovet og fremmer gange, sykling og kollektivtransport.

